

Challenges faced by women in the workplace

Show# 224 | June 15th 2019

רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כב הלכה יח

אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות, אמרו חכמים בשעה שנצטוו ישראל על העריות בכו וקבלו מצוה זו בתרעומות ובכיה שנאמר בוכה למשפחותיו על עסקי משפחות.

Selected audio from our listeners

Comments on the Show

Comments on the show 1 *click here*

Comments on the show 2 *click here*

Comments on the show 3 *click here*

Comments on the show 3 *click here*

Comments on Previous Shows

Show 222- Extremism II

Comments on the show 1 *click here*

Selected emails from our listeners

Comments on the Show

R' Ari,

I just wanted to let you know that I thoroughly enjoyed your podcast that you hosted on Headlines this week. The guests were great and the questions and discussions were thoughtful and practical. I shared it with others and hope that it will help people be Mikadesh Shem Shamayim. Thank you.

Yitzie Pretter

In your recent podcast Rabbi Wasserman opined that a Rabbi who said that a person should be proud that he is not allowed to shake the genders hand, is someone who is "out of touch" with the workplace. As he said he does not want to see himself as a pariah in the workplace rather as someone fully integrated.

I believe that the crux of the issue is not if this rabbi is out of touch, rather it is an example of converging worldviews. In modern orthodox thought Rabbi Wasserman is correct. He wants to fully engage the world, while keeping his identity as a Jew and following all Halachik guidelines. As long as he is not being over an Aveira he wants to be fully integrated and part of the wider society, of which the workplace is a part of. The goal is to be modern and worldly, together with Orthodoxy being observed.

On the other hand Chareidy and Yeshivish Hashkafa is diametrically the opposite. As Rav ELYa Svei once screamed at the Aguda Convention we are Cavemen and proud of it! Meaning that our goal is to live as Jews in as authentic and primary a way possible. Sometimes that might necessitate going out to work and engaging in the broader world, however that is not our identity and not our goal. When engaging in the world functionality is the key word, not integration. We are separate and proud of it, while engaging as little as possible with secular society. So yes we will be proud to be separate and different. We will not mind seeing ourselves different and as a Pariah in our minds eye. If we are seen as a Pariah in the non-Jews eye and that impedes our

ability to be as successful as necessary in the workplace that should be minimized as much as Halachically and Hashkafically possible. However in our view of ourselves that rabbi is in touch with the workplace and our Hashkafic values.

Levi Felsenthal

I heard last week's interview with Mrs Liss and was surprised that while she enlightened the listeners about the unfortunate extramarital affairs involving Frum people, she did not once suggest that a Rav should be consulted in connection with couples overcoming the episode and staying together afterwards.

The guest host also never mentioned at any time that a Rav should be consulted if a married woman is involved in an extramarital affair.

I think this omission can ו"ח result in a מכשול.

Thank you

Burl Sostchin

Show Suggestions

Hi,

Firstly, I would like to say that I was recently made aware of your shows and have been 'binge-listening' ever since. Thank you for all your work in putting them together.

I would like to suggest a topic for discussion; that would be the ethics and Halachah behind online posts. Whether it be reviews of restaurants, general social media posts, influencer marketing, etc.

I have a Frum friend who has a considerable Instagram following and is paid to leave good reviews for businesses. He recently promoted a new restaurant positively, while privately telling us that it was actually really bad, which left me appalled. He says he's

forced to by the businesses that support him (to which I replied 'then get into another line of work').

What are the ethics involved both from the business (are they allowed to demand that someone lie?) and the influencers ('stretching the truth')? What are the potential Loshon Hara issues around an ordinary person leaving a negative review of an establishment? What about bloggers like Community Watch and others that share information about potentially hazardous figures within the community? What responsibility so magazine publishers have towards running ads in their pages? I personally am an Amazon merchant and almost all sellers, exploit the Amazon review system with fake reviews to get their items sold. Is this allowed? The list could go on and on; I think this would make for a fascinating episode and would love to hear it broadcast soon!

Thanks Again,

Yonatan H.

רמב"ן פרשת נח פרק ו פסוק יט

מכל בשר וגו' - ידוע כי החיות רבות מאד, ומהן גדולות מאד כפילים וכראמים וזולתם, והרמש הרומש על הארץ רב מאד. גם מעוף השמים מינים רבים אין להם מספר, וכמו שאמרו רבותינו (חולין סג ב) מאה ועשרים מיני עופות טמאים יש במזרח וכלם מין איה הם, ולעופות טהורים אין מספר. והנה יצטרך להביא מכלם שיולידו כמותם. וכאשר תאסוף לכלם מאכל אשר יאכל לשנה תמימה, לא תכיל אותם התיבה הזאת, ולא עשר כיוצא בה. אבל הוא נס, החזיק מועט את המרובה:

ואם תאמר יעשנה קטנה ויסמך על הנס הזה. ראה השם יתברך לעשותה גדולה כדי שיראו אותה בני דור ויתמהו בה ויספרו עליה וידברו בענין המבול וכוונס הבהמה והחיה והעוף לתוכה, אולי יעשו תשובה. ועוד עשו אותה גדולה, למעט בנס, כי כן הדרך בכל הניסים שבתורה או בנביאים לעשות מה שביד אדם לעשות, והשאר יהיה בידי שמים. ואל תתפתה לאמר (ראה ראב"ע להלן פסוק טז) כי היו שלש מאות אמות באמות איש נח, והיה גדול, שאם כן היו גם האנשים גדולים, גם החיה והעופות בדורות ההם גדולים עד שלקה העולם במבול. ועוד כי האמות אמות התורה הנה:

רמב"ן סוף פרשת בא

ועתה אומר לך כלל בטעם מצות רבות. הנה מעת היות ע"ג בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הוא, ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון (תהלים עג יא), ומהם שיודו בידיעה ומכחישים בהשגחה ויעשו אדם כדגי הים שלא ישגיח האל בהם ואין עמהם עונש או שכר, יאמרו עזב ה' את הארץ. וכאשר ירצה האלהים בעדה או ביחיד ויעשה עמהם מופת בשנוי מנהגו של עולם וטבעו, יתברר לכל בטול הדעות האלה כלם, כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוה מחדשו, ויודע ומשגיח ויכול. וכאשר יהיה המופת ההוא נגזר תחלה מפי נביא יתברר ממנו עוד אמתת הנבואה, כי ידבר האלהים את האדם ויגלה סודו אל עבדיו הנביאים, ותתקיים עם זה התורה כלה:

ולכן יאמר הכתוב במופתים למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ (לעיל ח יח), להורות על ההשגחה, כי לא עזב אותה למקרים כדעתם. ואמר (שם ט כט) למען תדע כי לה' הארץ, להורות על החידוש, כי הם שלו שבראם מאין ואמר (שם ט יד) בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. להורות על היכולת, שהוא שליט בכל, אין מעכב בידו, כי בכל זה היו המצריים מכחישים או מסתפקים. אם כן האותות והמופתים הגדולים עדים נאמנים באמונת הבורא ובתורה כלה:

ובעבור כי הקדוש ברוך הוא לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצוה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואות לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו, ובניהם לבניהם, ובניהם לדור אחרון. והחמיר מאד בענין הזה כמו שחייב כרת באכילת חמץ (לעיל יב טו) ובעזיבת הפסח (במדבר ט יג), והצריך שנכתוב כל מה שנראה

אלינו באותות ובמופתים על ידינו ועל בין עינינו, ולכתוב אותו עוד על פתחי הבתים במזוזות, ושנזכיר זה בפיו בבקר ובערב, כמו שאמרו (ברכות כא א) אמת ויציב דאורייתא, ממה שכתוב (דברים טז ג) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, ושנעשה סכה בכל שנה:

וכן כל כיוצא בהן מצות רבות זכר ליציאת מצרים. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלהים. כי הקונה מזוזה בזוז אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בענינה כבר הודה בחדוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו, וגם בנבואה, והאמין בכל פנות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאד על עושי רצונו, שהוציאנו מאותו עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותיהם החפצים ביראת שמו:

ולפיכך אמרו (אבות פ"ב מ"א) הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שכולן חמודות וחביבות מאד, שבכל שעה אדם מודה בהן לאלהיו, וכוונת כל המצות שנאמין באלהינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין אל עליון חפץ בתחתונים מלבד שידע האדם ויודה לאלהיו שבראו, וכוונת רוממות הקול בתפלות וכוונת בתי הכנסיות וזכות תפלת הרבים, זהו שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו ויודו לאל שבראם והמציאם ויפרסמו זה ויאמרו לפניו בריותיך אנחנו, וזו כוונתם במה שאמרו ז"ל (ירושלמי תענית פ"ב ה"א) ויקראו אל אלהים בחזקה (יונה ג ח), מכאן אתה למד שתפלה צריכה קול, חציפא נצח לבישה (עי' ערוך ערך חצף):

ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו ענשו, הכל בגזרת עליון כאשר הזכרתי כבר (בראשית יז א, ולעיל ו ב). ויתפרסמו הנסים הנסתרים בענין הרבים כאשר יבא ביעודי התורה בענין הברכות והקללות, כמו שאמר הכתוב (דברים כט כג כד) ואמרו כל הגוים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת, ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אלהי אבותם, שיתפרסם הדבר לכל האומות שהוא מאת ה' בעונשם. ואמר בקיום וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ועוד אפשר זה בעזרת השם (ויקרא כו יא):

דרשות הר"ן דרוש יא

אבל בעיני פשט הכתוב כך הוא. ידוע הוא כי המין האנושי צריך לשופט שישפוט בין פרטיו, שאם לא כן איש את רעהו חיים בלעו, ויהיה העולם נשחת. וכל אומה צריכה לזה ישוב מדיני, עד שאמר החכם שכת הלסטטים הסכימו ביניהם היושר. וישראל צריכין זה כיתר האומות. ומלבד זה צריכין אליהם עוד לסיבה אחרת, והוא להעמיד חוקי התורה על תלם, (ולהעמיד) [ולהעניש] חייבי מלקיות וחייבי מיתות בית דין העוברים על חוקי התורה, עם היות שאין באותה עבירה הפסד ישוב מדיני כלל. ואין ספק כי בכל אחד מהצדדים יזדמנו שני ענינים, האחד יחייב להעניש איזה איש כפי משפט אמיתי, והשני שאין ראוי להענישו כפי משפט צודק אמיתי, אבל יחוייב להענישו כפי תיקון סדר מדיני וכפי צורך השעה. והשם יתברך ייחד כל אחד מהענינים האלו לכת מיוחדת, וצוה שיתמנו השופטים לשפוט המשפט הצודק האמיתי, והוא אמרו ושפטו את העם משפט צדק, כלומר בא לבאר השופטים האלה לאיזה דבר יתמנו, ובמה כוחם גדול. ואמר שתכלית מינויים הוא כדי לשפוט

את העם במשפט צדק אמיתי בעצמו, ואין יכלתם עובר ביותר מזה. ומפני שהסידור המדיני לא ישלם בזה לבדו, השלים האל תיקונו במצות המלך.

ונבאר עוד כשנניח צד אחד מהצדדים, הרי שנינו בפרק היו בודקין (סנהדרין מ ב) תנו רבנן מכירים אתם אותו כו' התריתם בו קיבל התראה התיר עצמו למיתה המית בתוך כדי דיבור וכו'. ואין ספק כי כל זה ראוי מצד משפט צדק, כי למה יומת איש, אם לא שידע שהכניס עצמו בדבר שיש בו חיוב מיתה ועבר עליו, ולזה יצטרך שיקבל עליו התראה, וכל יתר הדברים השנויים באותה ברייתא, וזהו משפט צדק אמיתי בעצמו הנמסר לדיינים. אבל אם לא יענש העובר כי אם על זה הדרך, יפסד הסידור המדיני לגמרי, שיתרבו שופכי דמים ולא יגורו מן העונש, ולכן צוה השם יתברך לצורך ישובו של עולם במינוי המלך, כמו שכתוב בפרשה זו (דברים יז יד - טו) כי תבא אל הארץ וגו' שום תשים עליך מלך וגו', שהיא מצוה שנצטוונו בה למנות עלינו מלך, כמו שבא בקבלת רבותינו ז"ל (סנהדרין כ ב), והמלך יכול לדון שלא בהתראה כפי מה שיראה שהוא צריך לקיבוץ המדיני.

נמצא שמינוי המלך שוה בישראל וביתר אומות שצריכים לסידור מדיני, ומינוי השופטים מיוחד וצריך יותר בישראל, וכמו שהזכיר עוד ואמר (דברים טז יח) ושפטו את העם משפט צדק, כלומר שמינוי השופטים ויכלתם, הוא שישפטו העם במשפטים צודקים אמיתיים בעצמם.

ואני מבאר עוד זה, ואומר שכמו שנתיחדה תורתנו מבין נימוסי אומות העולם במצות וחוקים, אין ענינם תיקון מדיני כלל, אבל הנמשך מהם הוא חול השפע האלהי באומתנו והידבקו עמנו, בין שיראה הענין ההוא לעינינו כעניני הקרבנות וכל הנעשה במקדש, בין שלא יראה כיתר החוקים שלא נתגלה טעמם, מכל מקום אין ספק שהשפע האלהי היה נדבק בנו, וחל בפעלים ההם, עם היותם רחוקים מן הקש השכל. ואין בזה פלא, כי כמו שנסכל הרבה מסיבות ההיות הטבעיות, ועם כל זה יתאמת מציאותם, כל שכן שראוי שנסכל סיבות חול השפע האלהי והידבקו בנו. וזה שנתיחדה בו תורתנו הקדושה מנימוסי האומות הנ"ל, שאין להם עסק בזה כלל, כי אם בתיקון ענין קיבוצם.

ולפיכך אני סובר וראוי שיאמן, שכמו שהחוקים שאין להם מבוא כלל בתיקון הסידור המדיני, והם סיבה עצמית קרובה לחול השפע האלהי, כן משפטי התורה יש להם מבוא גדול, וכאילו הם משותפים בין סיבת חול הענין האלהי באומתנו ותיקון ענין קיבוצנו. ואפשר שהם היו פונים יותר אל הענין אשר הוא יותר נשגב במעלה, ממה שהם היו פונים לתיקון קיבוצנו, כי התיקון ההוא, המלך אשר נעמיד עלינו ישלים ענינו, אבל השופטים והסנהדרין היה תכליתם לשפוט את העם במשפט אמיתי צודק בעצמו, שימשך ממנו הידבק ענין האלהי בנו, יושלם ממנו לגמרי סידור ענין ההמוני או לא יושלם. ומפני זה אפשר שימצא בקצת משפטי ודיני האומות הנ"ל, מה שהוא יותר קרוב לתיקון הסידור המדיני, ממה שימצא בקצת משפטי התורה. ואין אנו חסרים בזה דבר, כי כל מה שיחסר מהתיקון הנזכר, היה משלימו המלך. אבל היתה לנו מעלה גדולה עליהם, כי מצד שהם צודקים בעצמם, רוצה לומר משפט התורה, כמו שאמר הכתוב ושפטו את העם משפט צדק, ימשך שידבק השפע האלהי בנו.

ומפני זה היה ראש השופטים ומבחרם, עומד במקום אשר היה נראה בו השפע האלהי, והוא ענין עמוד אנשי כנסת הגדולה בלשכת הגזית (מדות פ"ה מ"ד). ולפיכך אמרו רבותינו ז"ל בפרק קמא דמסכת עבודה זרה (ח

ב) כיון דחזו דנפיש רוצחים אמרו נגלה מארעין ונקיים בן ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא (דברים יז י'), מלמד שהמקום גורם. ומזה הצד נמשך כל מה שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין ז א) כל דיין שדן דין אמת לאמיתו ראוי שתשרה שכינה עמהם, שנאמר (תהלים פב א) אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט.

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף לא עמוד ב

אתמר: מפני מה אסרו שכר של עובדי כוכבים? רמי בר חמא אמר רבי יצחק: משום חתנות, רב נחמן אמר: משום גילוי. אגילוי דמאי? אילימא גילוי דנזייתא, אן נמי מגלינן! ואלא דחביתא, אן נמי מגלינן! לא צריכא, באתרא דמצלו מיא. אלא מעתה, ישן תשתרי, דא"ר: ישן - מותר, אין מניחו ליישן; החמיץ - מותר, אין מניחו להחמיץ! גזירה ישן אטו חדש. רב פפא מפיקין ליה לאבבא דחנותא ושתי, רב אחאי מייתו ליה לביתיה ושתי, ותרוייהו משום חתנות, רב אחאי עביד הרחקה יתירתא.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מאכלי עובדי כוכבים סימן קיד סעיף א

כל שכר של כותים, אחד שכר של תמרים או של תאנים או של שעורים או של תבואה או של דבש, אסור משום חתנות. ואינו אסור אלא במקום מכירתו, אבל אם הביא השכר לביתו ושותהו שם, מותר, שעיקר הגזרה שמא יסעוד אצלו. ולא אסרו אלא כשקובע עצמו לשתות כדרך שאדם קובע בשתיה, אבל אם נכנס בבית העובד כוכבים ושתה דרך עראי באקראי, מותר. וכן מי שלן בבית העובד כוכבים, חשוב כביתו, ומותר לשלוח בעיר לקנות שכר מהעובד כוכבים. הגה: ויש מתירין בשכר של דבש ותבואה (מרדכי בשם תוספות והרבה מן האחרונים ואגודה פא"מ ואו"ה כלל מ"ג ד"ו וסמ"ק דף קי"ג), וכן נוהגין להקל במדינות אלו.

ספר החינוך פרשת אחרי מות מצוה קפח

מדיני המצוה, מה שאסרו חכמים זכרונם לברכה בזה לגדר, והוא שלא יקרוץ אדם בידיו וירמוז בעיניו לאחת מן העריות, ושלא לשחוק עמהם כלל, ואפילו להריח בשמים שעליהם אסור, ושלא להביט בנשים כלל ואפילו בפני כלה בכוונת הנאה, ואפילו באצבע קטנה שלהן אסור להסתכל, חוץ מאשתו של אדם שמותר לו להביט ביופיה, ואפילו בעודה נדה, מפני שהיא מותרת לו לאחר זמן, וחזקה בישראל שיצרו מסור בידו בכגון דבר זה שתלוי בזמן. ודוקא במקום מגולה שבה התירו להסתכל בעודה נדה אבל לא במכוסה, כדי שלא ילבשנו יצר הרע.

ואמרו זכרונם לברכה [ברכות כ"ד ע"א] גם כן שאסור להסתכל אפילו בשערה של אשה האסורה לו, ואפילו לשמוע קולה לכוונה שיהנה בה אסור. ואפילו להסתכל בבגדי צבע של אשה, כלומר בגדים נאים שדרכן לעשותן מבגדים צבועים אסור להסתכל בהן כל זמן שמכיר האשה השובשת אותן, לפי שמתוך ראיית המלבוש יבוא להרהר בה. והרחיקו גם כן שלא לשאול בשלום אשת איש כלל ואפילו על ידי בעלה.

וריבוי פרטי הריחוקין שהזהירו עליהן בענין זה, אבל כלל הדבר הוא שלא יעשה האדם שום דבר בעולם המביאו לידי הרהור בנשים, לא במעשה ולא בדבור ולא שום רמז לקרב דעת האשה הקלה עם דעתו, אלא באשתו לבד. ובענין זה היה מוכיח הנביא אנשי דורו באמרו להם [ירמיהו ה', ח'] איש אל אשת רעהו יצהלו,

כלומר לפי דרכם שנראה כאילו אינם מתכוונים לכך ירמזו לנשי רעיהם רמיזות של ניאוף ומגביהין קולם בענין שישמעו אותן הנשים ויתעורר יצרן אל אהבת הנואף. ואין באפשר להגיד פרטי הענינים שידע האדם לעשות לקרב אליו דעת האשה שהוא קל, ולכן הזכירו זכרונם לברכה מהם קצת, ובשאר יזהר כל אחד ואחד לשמור עצמו לפי מה שימצא את גופו, כי השם יראה ללבב.

ומכל מקום, לפי הדומה מכל מה שהזהירו זכרונם לברכה אין אדם רשאי לזוז ממוסרם הטוב, ואף על פי שהוא מוצא עצמו חשוך התאוה קצת, **לא יאמר כיון שאני מוצא עצמי כן מה איכפת לי אם אסתכל בנשים כי יודע אני בעצמי שלא יתעורר יצרי בכך, שהרבה אמרו כן ונכשלו.** ועל זה רמזו זכרונם לברכה באומרם כי היצר בתחילה חלש מאוד והולך ומתחזק על האדם הרבה.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כא סעיף א

צריך אדם להתרחק מהנשים מאד מאד. ואסור לקרוץ בידיו או ברגליו ולרמוז בעיניו לאחד מהעריות. ואסור לשחוק עמה, להקל ראשו כנגדה או להביט ביופיה.

תוספות מסכת תענית דף יא עמוד א

אמר שמואל כל היושב בתענית נקרא חוטא - וקשיא דאמרינן בפ' החובל (ב"ק דף צא: ושם) החובל בעצמו רשאי אבל אחרים שחבלו בו חייבים ומפרש התם הא דקאמר החובל בעצמו רשאי אמר שמואל ביושב בתענית אלמא משמע דשמואל קאמר דיושב בתענית לא נקרא חוטא ויש לומר דודאי הוי חוטא כדאמרינן הכא מקל וחומר מנזיר ומה נזיר שלא ציער עצמו אלא מיין וכו' אבל מכל מקום המצוה שהוא עושה התענית גדול יותר מן העבירה ממה שהוא מצער נפשו דמצוה לנדור כדאמרינן (סוטה דף ב.) הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין ומכל מקום יש קצת חטא מידי דהוה אמתענה תענית חלום בשבת דקורעין גזר דינו ונפרעין ממנו תענית של שבת ומאי תקנתיה ליתב תעניתא לתעניתיה.

חפץ חיים לשון הרע כלל ו אות ה

ועתה נחזור לענינו הנ"ל דמה שכתבנו בסעיף ב' דאפילו שמיעת לשון הרע הוא איסור תורה היינו לילך ולשמוע, אבל אם ישב בחבורת אנשים שנתקבצו לענין מה והתחילו לדבר דברים אסורים והוא משער שדברי תוכחתו לא יועילו להם מאומה תלוי בזה אם אפשר לו לילך ממסיבתם או להניח אצבעו באזניו מצוה רבה הוא עושה בזה כמו שאמרו חז"ל בכתובות (דף ה') אבל אם אי אפשר לו להשטמ ממסיבתם ומשער בעצמו שעצה זו דהנחת אצבעו באזניו גם - כן קשה לו מאוד מפני שילעגו עליו ובודאי לא יעשה עצה זו, על כל פנים יראה אז לזרז את עצמו ולהעמיד על נפשו בעת צרה כזו וללחום מלחמת ה' עם יצרו כדי שלא יכשל על כל פנים באיסור דאורייתא של שמיעת וקבלת לשון הרע. ולזה צריך ג' פרטים שיזהר בהן מאד וינצל על ידי זה על כל פנים מהאיסור תורה שיש בהעון הנ"ל. א) יחליט בנפשו בהסכם גמור שלא להאמין להדברי גנות שמספרין על חבריהם. ב) לא יהיה ניחא ליה בשמיעת סיפוריהם האסורים האלה. ג) **גם יעמיד על עצמו שלא להראות לפני**

המספרין שום תנועה שיראה ממנה שהוא מסכים לדבריהם אך ישב כאבן דומם. ואם יוכל להראות לפניהם פנים נזעמים שיבינו ממנו שהוא אינו מסכים לדבריהם ההבלים בודאי הוא טוב יותר.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה י-יא

כל העובר מדעתו בלא אונס על אחת מכל מצות האמורות בתורה בשאט בנפש להכעיס הרי זה מחלל את השם, ולפיכך נאמר בשבועת שקר וחללת את שם אלהיך אני ה', ואם עבר בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים, וכן כל הפורש מעבירה או עשה מצוה לא מפני דבר בעולם לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו הרי זה מקדש את השם.

ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילים, ואף על פי שאינן עבירות הרי זה חילל את השם ט כגון שלקח ואינו נותן דמי המקח לאלתר, והוא שיש לו ונמצאו המוכרים תובעין והוא מקיפן, או שירבה בשחוק או באכילה ושתיה אצל עמי הארץ וביניהן, או שדבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין, וכן אם דקדק החכם על עצמו והיה דבורו בנחת עם הבריות ודעתו מעורבת עמהם ומקבלם בסבר פנים יפות ונעלב מהם ואינו עולבם, מכבד להן ואפילו למקילין לו, ונושא ונותן באמונה, ולא ירבה באריחות עמי הארץ וישיבתן, ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפנים משורת הדין, והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם, עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו הרי זה קידש את השם ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

תוספות מסכת ברכות דף יא עמוד ב

שכבר נפטר באהבה רבה. עד הלכך נימרינהו לכולהו - בירושלמי יש הא דאמר' שכבר נפטר באהבה רבה והוא ששנה על אתר פירוש לאלתר שלמד מיד באותו מקום. ונשאל להרב ר' יצחק כגון אנו שאין אנו לומדין מיד לאחר תפלת השחר שאנו טרודין והולכים כך בלא למוד עד אמצע היום או יותר אמאי אין אנו מברכין ברכת התורה פעם אחרת כשאנו מתחילין ללמוד. והשיב ר"י דלא קיימא לן כאותו ירושלמי הואיל וגמר' שלנו לא אמרו ואין צריך לאלתר ללמוד. ועוד אפי' לפי הירושלמי דוקא אהבה רבה דלא הוי עיקר ברכה לברכת התורה דעיקר אהבה רבה לק"ש נתקן ובשביל היא אינו נפטר מברכת התורה אלא אם ילמוד מיד וגם לא יעשה היסח הדעת. אבל ברכת אשר בחר בנו וברכת לעסוק בדברי תורה שהן עיקר לברכת התורה פוטרת כל היום. וא"ת מאי שנא מסוכה שצריך לברך על כל סעודה וסעודה לישיב בסוכה. **וי"ל דשאני תורה שאינו מייאש דעתו דכל שעה אדם מחוייב ללמוד דכתיב והגית בו יומם ולילה והוי כמו יושב כל היום בלא הפסק.** אבל אכילה בסוכה יש שעה קבועה. וא"ת מפני מה אין אנו מברכין לישן בסוכה.

Rabbi Frand

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף יג עמוד ב; חולין דף יא עמוד ב; נדה דף ל עמוד ב

אין אפטרופוס לעריות.

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יט עמוד ב

שאלו תלמידיו את רבי יוסי: היאך נשא דוד שתי אחיות בחייה? - אמר להן: מיכל אחר מיתת מירב נשאה. רבי יהושע בן קרחה אומר: קידושי טעות היו לו במירב, שנאמר תנה את אשתי את מיכל אשר ארסתי לי במאה ערלות פלשתים. מאי תלמודא? - אמר רב פפא: מיכל אשתי, ולא מירב אשתי. מאי קידושי טעות? דכתיב: והיה האיש אשר יכנו יעשרנו המלך עשר גדול וגו'. אזל קטליה. אמר לו: מלוה אית לך גבאי, והמקדש במלוה - אינה מקודשת. אזל יהבה לעדריאל, דכתיב, ויהי בעת תת את מירב בת שאול לדוד וגו'. אמר ליה: אי בעית דאתן לך מיכל - זיל אייתי לי מאה ערלות פלשתים. אזל אייתי ליה. אמר ליה: מלוה ופרוטה אית לך גבאי. שאול סבר: מלוה ופרוטה - דעתיה אמלוה, ודוד סבר: מלוה ופרוטה - דעתיה אפרוטה. ואיבעית אימא: דכולי עלמא מלוה ופרוטה דעתיה אפרוטה, שאול סבר: לא חזו ולא מידי, ודוד סבר: חזו לכלבי ושוני. ורבי יוסי, האי, תנה את אשתי את מיכל, מאי דריש ביה? רבי יוסי לטעמיה, דתניא: רבי יוסי היה דורש מקראות מעורבין, כתיב ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את אדמני ואת מפיבשת ואת חמשת בני מיכל אשר ילדה לעדריאל המחלתי וגו'. וכי לעדריאל נתנה? והלא לפלטי בן ליש נתנה! דכתיב ושאול נתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש וגו'! אלא: מקיש קידושי מירב לעדריאל לקידושי מיכל לפלטי, מה קידושי מיכל לפלטי בעבירה - אף קידושי מירב לעדריאל בעבירה וכו'.

כתיב פלטי וכתוב פלטיאל אמר רבי יוחנן: פלטי שמו, ולמה נקרא שמו פלטיאל - שפלטו אל מן העבירה, מה עשה? נעץ חרב בינו לבינה, אמר: כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב זה. והכתיב וילך אתה אישה! - שנעשה לה כאישה. - והכתיב הלוך ובכה - על המצוה דאזיל מיניה, עד בחרים - שנעשו שניהם כבחורים שלא טעמו טעם ביאה.

ומצאנו בגמ' סנהדרין (יט ב): "כתיב פלטי (שמואל-א כה מד) וכתיב פלטיאל (שמואל-ב ג טו), אר"י פלטי שמו, ולמה נקרא פלטיאל, שפלטו א"ל מן העבירה, [שנתן לו שאול את בתו לאשה שהיה סבור שהיא פנויה וקידושיה לדוד לא היו קידושיין, ופלטי לא קרב אליה כיון שידע שהלכה כדוד והיא אשת איש]. מה עשה, נעץ חרב בינו לבינה, אמר כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב זה".

מבואר מכאן יסוד שאף שהיה הדבר בדרך נס ואם לא שפלטו א"ל מן העבירה, לא היה יכול לעמוד בנסיון ולהתגבר על יצרו זמן כה ממושך, והוצרך לנס מן השמים לפלטו מן העבירה, אך עם כל זאת שאלו חז"ל "מה עשה", כי אין האדם זוכה לנס אלא אם כן עשה את שלו לשמור עצמו מן החטא.

ברם לכאורה לא נתחווירה לנו עצה זו מה טיבה, ומה תועלת יש באמירתו: "כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב זה", והלא הוא עצמו נעץ את החרב, ויכול הוא לסלקה בכל שעה שיעלה על לבו, וכשיתגבר עליו יצרו מי יעכב בעדו?

אכן, כאן עמדנו על עצה עמוקה שירד אליה פלטי בן ליש, שבשעה ראשונה היתה אצלו הכרה והחלטה ברורה "כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב", רתיעה מוחלטת מנגיעה כלשהי באשה שאינה שלו, אבל חשש שמא הרגשה זו תפוג הימנו במשך השנים הרבות שהוא מצוי עם האשה, ואז יפול חלילה ברשת היצר, ולכן באותה שעת יקוד נעץ חרב בינו לבינה, והחרב תשמש לו זכרון להחלטה של השעה הראשונה, ואם יתגבר עליו יצרו, הרי החרב תזכיר לו את תוקפה של ההחלטה הראשונה בעת שנעץ את החרב בינו לבינה. ואמנם נשתבח פלטי על מעשהו, כמו שאמרו בהמשך הגמ' בסנהדרין (כ א): "תוקפו של יוסף ענוותנותו של בועז, תוקפו של בועז ענוותנותו של פלטי בן ליש וכו', מאי דכתיב (משלי לא כט) "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה", "רבות בנות עשו חיל" זה יוסף ובוועז, "ואת עלית על כולנה" זה פלטי בן ליש", שהועילה לו החרב לנצור את זיקי התעוררותו לשנים רבות, וע"י כך ניצול מן העבירה.

ומוטל עלינו, בני התורה, להשתמש בעצה זו בנוגע לחטא ביטול תורה, כי ה"חידוש" שבתחלת הזמן גורם לנו להיות זריזים בשקידת הלימוד וזהירים מכל רגע של ביטול תורה, אבל היצר אורב לפתחנו על ידי ההרגל, וההרגל סכנתו עצומה, כי הוא מקהה החושים אפילו בחטא חמור כזה של ביטול תורה, ועל ידי כן הוא מחריב הכל - אפשר להתרגל אפילו למצב הגרוע ביותר, ואין לנו אלא עצה זו של "נעיצת חרב" - לימוד המוסר בכל יום ויום, זוהי החרב המזכרת לאדם את רשפי הקודש שהיו לו בשעה שהיה לבו עמו, את התיעוב והמיאוס שבבטלה שחש והרגיש כשהתענג על מתיקות התורה בתחלת הזמן, ועל ידו מהדהדת בלבו בכל שעה הקריאה "כל העוסק בדבר זה - העוסק בבטלה - ידקר בחרב".

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה י-יא

כל העובר מדעתו בלא אונס על אחת מכל מצות האמורות בתורה בשאט בנפש להכעיס הרי זה מחלל את השם, ולפיכך נאמר בשבועת שקר וחללת את שם אלהיך אני ה', ואם עבר בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים, וכן כל הפורש מעבירה או עשה מצוה לא מפני דבר בעולם לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו הרי זה מקדש את השם.